

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.II.520/2011/7.sz.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2011. szeptember 5-én megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette az alábbi

ítéletet:

Az emberölés bűntettének kísérlete miatt vádlott neve ellen indított büntetőügyben a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 2011. április 2-án kihirdetett 7.B.902/2009/106. számú ítéletét megváltoztatja a következők szerint.

A vádlott cselekményét a Btk. 166. § (1) bekezdése és a (2) bekezdés h) pontja szerinti emberölés bűntettének kísérleteként minősíti.

A fegyházbüntetés és a közügyektől eltiltás tartamát egyaránt 10 (tíz) évre súlyosítja.

Egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyja azzal, hogy a rendelkező részből a kísérlet törvényhelyének feltüntetését mellőzi.

A szabadságvesztés tartamába beszámítja a vádlott által az első fokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes letartóztatásban töltött időt.

A másodfokú eljárásban 3750 (háromezer-hétszázötven) Ft - a vádlottat terhelő - bűnügyi költség merült fel.

Indokolás:

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság az első fokú határozatával vádlott neve vádlottat a Btk. 166. § (1) bekezdése szerint minősülő emberölés bűntettének kísérlete miatt, mint többszörös visszaesőt 8 év fegyházra és 8 év közügyektől eltiltásra ítélte. Az előzetes fogva tartásban töltött időt a szabadságvesztésbe beszámította, valamint rendelkezett a lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

Az ítélet ellen egyrészt az ügyész jelentett be fellebbezést a vádlott terhére, a büntetés súlyosítása érdekében. Másfelől a vádlott és a védő enyhítés céljából éltek jogorvoslattal.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.403/2009/13-I. számú átiratában az ügyészi fellebbezést módosítással tartotta fenn. Álláspontja szerint a vádlott cselekménye a Btk.

166. § (1) bekezdése és a (2) bekezdés h) pontja szerint különös visszaesőként elkövetett emberölés bűntettének kísérleteként minősül. Erre is figyelemmel a fő-és mellékbüntetés lényeges súlyosítását tartotta indokoltnak. Indítványt tett egyben a tényállás kiegészítésére is.

A nyilvános ülésen a vádhatóság képviselője az átiratban foglaltakat fenntartva a minősítés és a büntetések súlyosítására, egyéb részben az ítélet helybenhagyására tett indítványt. A védő enyhébb minősítés, életveszélyt okozó testi sértés megállapítását és a büntetés enyhítését, a vádlott pedig az első fokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte.

Az ügyészi fellebbezés igen, a védelmi jogorvoslatok viszont nem alaposak.

A bejelentett perorvoslatok folytán az ítéltábla a Be. 348. § (1) bekezdése értelmében az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást teljes terjedelemben felülbírált. A másodfokú eljárásban figyelemmel volt a Be. XXVIII/A. fejezetében foglaltakra, mivel az eljárási törvény 2011. július 13-tól hatályos 554/B. § gc) pontja szerint az ügy a súlyosabb minősítésre tekintettel kiemelt jelentőségűnek minősül.

A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy a megyei bíróság a bizonyítási eljárást alapvetően a perrendi szabályok megtartásával folytatta le. Nem vétett sem abszolút, sem olyan súlyú relatív hibát, mely az érdemi felülbírálatot kizárná.

Az eljárási szabályoktól ugyanakkor eltért, amikor dr. orvos szakértőt első meghallgatása során, a 2011. február 22-i tárgyaláson (96.sz.jkv.14.o.) a hatályos Be. 110. § (1) bekezdés második mondatától eltérve nem a hamis szakvélemény adásának következményeire, hanem a már hatályban nem lévő norma szerint a szakértői esküre figyelmeztette.

A 2009. évi LXXV. törvény 143.§ (6) bekezdés a) pontjának és a 144.§ (8) bekezdés a) pontjának módosítása folytán 2009. október 1-jétől az igazságügyi szakértőt is a hamis véleményadás törvényi következményeire kell figyelmeztetni s nem a szakértői esküre.

Az eljárási szabálysértés azonban a már jelzettek szerint csak relatív. E körben a másodfokú bíróság az alábbiakat emeli ki.

A Be. 103.§ (5) bekezdése szerint a tanúkihallgatásra vonatkozó, a törvény 83-84.§-ának rendelkezései a szakértőre is irányadók. A hivatkozott törvényi szabályok nyelvtani és logikai értelmezése alapján az a megállapítás tehető, hogy a szakértő tárgyalási előadása akkor nem használható fel, ha a 103.§ (1) bekezdésében megfogalmazott kizárási okok tekintetében marad el a figyelmeztetés, következik ez a 83-84.§ alkalmazását előíró törvényi norma rendszertani elhelyezéséből is. Jelen esetben a szakértővel szemben kizárási ok nem merült fel, ezért az eljárási szabályoktól eltérés nem érinti a bizonyítás törvényességét és a tényállás egyébként is megalapozottnak tekinthető az írásban előterjesztett szakvélemény alapján.

E körben utal a Debreceni Ítéltábla a Bf.II.680/2010. és a Bf.II.751/2010. számú ügyében kifejtettekre is.

A megyei bíróság ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett. A megállapított tényállás csak szűk körben volt megalapozatlan hiányosságai és kisebb iratellenessége miatt [Be. 351. § (2) bekezdés b) és c) pont]. A különös visszaesés tekintetében releváns tények

megfelelő részletességgel nem lettek rögzítve, mint ahogy a vádbeli támadás egyes lényeges részletei sem. Ezen túl a megállapított tényállás a rendőrség értesítését, valamint a sértetti sérülés életveszélyes voltát illetően eltért az iratok tartalmától.

A részleges megalapozatlanság a másodfokú eljárásban az iratok tartalma alapján kiküszöbölhető volt.

Az ítélet tábla a tényállást a Be.352.§ (1) bekezdés a) pontja alapján az alábbiak szerint egészíti ki, illetve helyesbíti.

- A Jász-Nagykún-Szolnok Megyei Bíróság 3.B.599/2001/2. számú összbüntetési ítélete egyrészt a megyei bíróság B.116/1999/11. számú ítéletén alapszik, melyben a bíróság emberölés bűntettének kísérlete miatt marasztalta a vádlottat. Az összbüntetésbe foglaltakat követően az emberölés kísérlete miatt kiszabott szabadságvesztés végrehajtása 2009. március 21-én fejeződött be.
- A 8. oldal 2. bekezdésében rögzíti, hogy a vádlott szúrása előtt a sértett fel akart ugrani a ház oldalánál található teraszra. A vádlott ekkor a teraszon állt és onnan lefelé szúrva, a kést bal kezében tartva sebesítette meg a sértettet. A kialakult dulakodás során mindketten a terasz mellett a földre kerültek, a terasz egyik léce közben leszakadt a helyéről. A dulakodás közben a vádlott volt felül.
- A 8. oldal 4. bekezdésében megállapítja, hogy a vádlotti cselekményről és a sértett megsérüléséről a Rendőrkapitányságot a sértett anyjának, a kérését és közreműködését követően értesítette. A rendőrség ekkor a mentőszolgálattól már tudomást szerzett az eseményekről. A mentőktől a sértett élettársa, kért segítséget.
- A sértett sérüléseit leíró, a 9. oldalon lévő 2. bekezdésből mellőzi, hogy a sértettnél közvetett életveszélyes állapot nem alakult ki. A mellüreg megnyitása önmagában közvetett életveszélyt jelentett.
- vádlott neve vádlott bevérvéssel járó arctájéki, hámzúzódásos sérülését kis-közepes fokú, a metszett sérülését pedig kis mértékű erőbehatás okozta (9.o.3.bek.).

Az ítélet tábla a korábbi elítélésre vonatkozó tényállásrész az erkölcsi bizonyítvány és a csatolt büntetőiratok tartalma alapján egészítette ki. A szúrást megelőző eseményeket érintő kiegészítés részben sértett tárgyalási vallomásán (78.sz.jkv. 10.o.), tanúvallomásain, valamint a helyszíni szemle adatain alapul.

A sértetti sérülésekkel kapcsolatos ténymegállapításokból mellőzni kellett, hogy a mellkasi trauma nem járt életveszéllyel. E megállapítás egyrészt iratellenes, másfelől az ítélet más rendelkezéseivel sincs összhangban. A nyomozati irathoz 177. lapszám alatt csatolt, OSZ: 3491/2009. számú orvos szakértői vélemény a véleményi rész 2. bekezdés 2. mondatában egyértelműen megállapította, hogy a sérülés közvetett életveszéllyel járt, mely szakértői álláspont teljes összhangban áll az Országos Igazságügyi Orvostani Intézet 16. számú módszertani levelének VI. pontjában foglaltakkal.

A vádlott sérüléseit taglaló tényállásrész pedig az azokat elemző orvos szakértői vélemény alapján volt kiegészítendő [96.sz.jkv.16.o.4.bek.].

A kiegészítéssel és a helyesbítéssel a tényállás teljes mértékben megalapozottá vált és a másodfokú ítélezés alapját képezte. Az elsőfokú bíróság a lényeges bizonyítékokat megvizsgálta és azokat okszerűen, a logika tartalmának megfelelően értékelte. Részletesen vizsgálta a vádlott vallomását, valamint a sértett és a cselekményt közvetlen, illetve közvetett módon észlelő személyek tanúvallomását. Az orvos szakértői véleményt és a helyszín adatait kifogástalanul mérlegelve vetette el a vádlott védekezését és alapította a tényállást helytállóan elsősorban a sértett és tanúvallomására.

A megyei bíróság az indokolási kötelezettségét is döntően teljesítette. A vádlott bizonyítási indítványai jelentős részének helyt adott. Nem tévedett akkor sem, amikor a bizonyítási indítványok egy részét elutasította. Nincsenek ugyanis arra hitelt érdemlő adatok, hogy a kihallgatottakon túlmenően más személyek érdemi információval rendelkezzenek a vádbeli szúrás okairól, előzményeiről és részleteiről. A vádlott a másodfokú eljárásban előterjesztett védekezésében is kifogásolta, hogy nem rendelte el a bíróság a poligráfós vizsgálatát.

A Be. 182. § (2) bekezdéséből és a 180. § (2) bekezdéséből, valamint a 23/2003. (VI.24.) BM-IM rendelet szabályaiból kitűnően poligráfós vizsgálatnak a hatályos szabályozás szerint csak a nyomozás során van helye, ezért a bírói szakban a hazugságvizsgálat lefolytatására már nincs lehetőség, másfelől ilyen bizonyítás érdemi adatot sem szolgáltathatna, figyelemmel arra, hogy a terhelt már megismerte az ügy valamennyi lényeges körülményét, így objektív, értékelhető válaszok már nem várhatók a vizsgálatról. Helyesen járt el tehát a bíróság, amikor a bizonyítást a fenti körben mellőzte. E részben utal az ítélet tábla a Bf.I.17/2005/4. számú határozatában kifejtettekre is.

A megyei bíróság törvényesen vont következtetést a vádlott bűnösségére, a cselekmény minősítése azonban részben téves. A vádlott ölési szándékát az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg. A mellkasra irányzott nagy erejű szúrás, a sértett testtájék, a bekövetkezett életveszélyes sérülés, és a szúrás előtt tett kijelentések alapján azonban e szándék helyesen nem eshetőleges, hanem egyenes formájú volt, szemben az első fokú ítéletben foglaltakkal. Az indokolást ezért a fentiek szerint helyesbíti az ítélet tábla az első fokú ítélet 25. oldalának 3. bekezdésében.

A megyei bíróság törvényesen döntött és részletes indokolást adott arról, hogy a vádlott oldalán miért nem nyílt meg jogos védelmi helyzet. Jogi álláspontjával a másodfokú bíróság is egyetértett. A jogos védelem megállapítását elsősorban az zárja ki, hogy a vádlott a jogtalanság talaján állt. Erkölcsileg is kifogásolható módon súlyosan provokálta és sértegette testvérét, valamint élettársát, mely alappal, emberileg érthetően indulatokat váltott ki a sértettből. A sértett eszköz nélkül, pusztán kézzel indult a nála magasabban, a teraszon elhelyezkedő vádlott felé, aki egy nagyméretű késsel szükségtelenül és egyben aránytalanul is cselekedett, amikor vérszerűen testvérét mellkason szúrta. A jogos védelmi helyzet megállapítására ezért a jelenleg hatályos Btk. 29. § (1) (2) bekezdésének figyelembe vételével sem kerülhetett sor, mint ahogy az elkövetéskor hatályos és alkalmazott törvény szerint sem.

Annyiban tévedett viszont az elsőfokú bíróság, hogy a cselekményt alapeseti emberölésnek értékelte. A bizonyítékok elfogadott okiratok és az irányadó tényállás alapján megállapítható ugyanis, hogy a vádlott az emberölést a Btk. 137. § 15. pontja szerinti különös visszaesőként követte el. A különös visszaesést a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság B.116/1999/11. számú, emberölés kísérlete miatti elítélése alapozza meg, mely büntetésből, összbüntetésbe foglaltatásokat követően a terhelt 2009. március 21-én szabadult. A Btk. 137. § 14. pontban foglalt hároméves várakozási idő ezen időponttól számít, így a különös visszaesés törvényi előfeltételei maradéktalanul fennállnak. Ezt egyébként az elsőfokú bíróság is megállapította az ítélet 6. oldalának 3. bekezdésében. Ennek ellenére a cselekményt mégis alapeseti emberölésnek minősítette, holott a különös visszaesői elkövetés miatt az a Btk. 166. § (2) bekezdés h) pontja szerint súlyosabban minősül.

A minősítést ezért a másodfokú bíróság az ügyészi fellebbezéssel egyetértve, módosította, mellőzve egyben a követett bírói gyakorlatnak megfelelően a kísérlet törvényhelyének feltüntetését a rendelkező részből. A Bkv.61. számú kollégiumi vélemény útmutatása szerint ugyanis nem kell feltüntetni a határozat rendelkező részében a Btk. Általános Részének azon a rendelkezéseit, melyeket a szöveges minősítés tartalmaz (12.§ (2) bek.,16.§, 19.§).

A megyei bíróság a Btk. 2. §-ának előírásai szerint helytállóan alkalmazta a bűncselekmény elkövetésekor hatályos jogszabályt, mivel az új törvény nem enyhébb, sőt lényegesen szigorúbb. Az elbírálás idején hatályos törvény csak akkor lenne enyhébb és alkalmazható, ha a vádlott javára a Btk. 2009. augusztus 9. napjától hatályos 29. § (1), illetve (2) bekezdése alapján felmentést megalapozó jogos védelmi helyzet megállapítására kerülhetne sor. E büntethetőségi akadály azonban az elsőfokú bíróság által részletesen kifejtettek és a másodfokú bíróság által is jelzettek szerint nem állt fenn.

Kifogástalanul jutott ezért a megyei bíróság arra a következtetésre is, hogy az ügyészi vádmódosítástól eltérően a vádlottal szemben az erőszakos többszörös visszaesés megállapításának nincs helye. Az erőszakos többszörös visszaeső személyi minőség fogalmát a 2009. évi LXXX. törvény 42. § (3) bekezdése vezette be a büntető anyagi jogba a Btk. 137. § 17. pontjában, 2009. augusztus 9-i hatállyal. Ezzel egyidejűleg a büntető törvény 97.§-ában és a 97/A. §-ban rögzítette e speciális bűnismétlővel szemben alkalmazandó szigorúbb jogkövetkezményeket.

Az elkövetés idején e szigorúbb szabályok még nem voltak hatályban, ezért alkalmazásuknak nincs helye. Megjegyzendő, hogy a Btk. 97. és 97/A. §-a később módosult a 2010. évi LVI. törvény 3-4. §-ai által 2010. július 23. napjától hatályosan, mely változtatás ugyan enyhítette az eredeti szabályozást az alsó határ emelésének mellőzésével, de nyilvánvalóan a jelenleg hatályos törvény is szigorúbb, mint az elkövetéskor hatályos norma, ezért az erőszakos többszörös visszaesés megállapítását a részletezettek szerint a törvény kizárja.

Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket alapvetően helyesen feltárta. A különös visszaesőként elkövetés minősítő körülmény folytán azonban e

személyi minőség külön nem súlyosít, figyelemmel a kétszeres értékelés büntetőjogi tilalmára.

A megyei bíróság által alkalmazott büntetések, elsősorban a minősítés megváltoztatása folytán eltúlzottan enyhének tekinthetők, melyek lényeges súlyosítása indokolt. E szempontok alapján a másodfokú bíróság a fegyházbüntetés és a közügyektől eltiltás tartamát egyaránt 10 évre emelte. E büntetések már tett arányosak és alkalmasak a büntetési célok elérésére. Nagyobb mérvű súlyosítást ugyanakkor a másodfokú bíróság, figyelemmel a jelentős sértetti közrehatásra is, nem tartott szükségesnek.

A büntetés - a súlyosítás indokoltságánál is fogva - értelemszerűen túl szigorúnak sem tekinthető, ezért lényeges enyhítésre nem volt törvényes lehetőség, a védelmi fellebbezések így nem vezethettek eredményre.

Az ítélet járulékos kérdésekben hozott rendelkezései a jogszabálynak megfelelnek.

Mindezekre figyelemmel a Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a szükséges részben a Be.372.§ (1) bekezdés alapján megváltoztatta, míg helytálló rendelkezéseit a Be.371.§ (1) bekezdés alkalmazásával helybenhagyta.

Az első fokú ítélet kihirdetésétől a másodfokú elbírálásig előzetes fogva tartásban töltött időnek a főbüntetésbe történő beszámítása a Btk.99.§ (1) bekezdésén alapszik.

Az ítéltábla a másodfokú eljárásban a kirendelt védő eljárásával kapcsolatban felmerült bűnügyi költséget a Be. 381.§ (1) bekezdése alapján állapította meg.

Debrecen, 2011. szeptember 5.

Dr. Kardos Sándor sk.
a tanács elnöke

Dr. Háger Tamás sk.
előadó bíró

Dr. Gömöri Olivér sk.
bíró

ZÁRADÉK: A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 7.B.902/2009/106. számú ítélete a másodfokú határozatban írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Debrecen, 2011. szeptember 5.

Dr. Kardos Sándor sk.
a tanács elnöke